

Frel och pilförberedelser.

Först skulle gässen slaktas. Det var i slutet av november, början av december. 60 gäss var det högsta. Det behövdets till dygnar. Slakten skulle ha. Vi räddade. Vi räddade och sökade.

Vi hade gässen på Ljudholmen. De skulle gödas med havre, korn och råttor. Ar hade bli de feta, ar korn köttiga.

"Havre vann, havre vann." Lyckte sig gässen rädda, då de snatta-

Lördagen innan de slaktades skulle de bada i bäcken och nälta. De slaktades på måndag.

Ullma
M 153

En stack gässon precis över husen-
det mycket näst, så att blodet
kom ut. En skulle söra blodet.
Det användes till blodkorv och
varkorpa. Sedan plockades de.
Färlarna hjälpte till att plocka.
Man satt runt ett stort brä.
Dumret hals för sig. Sedan fick
gässon hänga till dagen efter.
På piggades och veddes de.
Pigga dem skulle husets döft-
na geia. Vi hade små knivar,
som sprättknivar. Vi köpte dem
av en slaktare en gång. En gång
var vi uppe kl. 4 på morgonen för
att pigga gais. Så att kunna
gå på bal hos landshövdingen
på kvällen. - När de veddes, var

sa' vackert. Vi hade brännvin
på gälden. Gasten neddes inte?
en sprit.

När vi slaktat var det
gäskalaser. Det var många i
sta'n, som inte själva hade gäs
utan fick.

Kanligen slaktades det
bå' nori och en ko. Vi var
rätt små när vi satt och
sammade fläsk. Min mamma
var den förste kök, som hade
köttkräm. Gjord stod drömgarna
med röjan och släppte köttet
till kor. Jag minns det ej själv.

Slaktade blöddes 3-4 dagar
i ratten, så i lurt och i ratten
igen.

Daket var klenor, kokade
i gästloft. x Vi hade kejsdelsbröd,
rörbröd, vetebröd och rannbröd.
Rannbröd var de olika sorternas
bröd tillsammans, rågbröd i bot-
ten. Det blev samiskt, när man
sakar det.

Det var frätt och städ-
ning. Det skulle eldas i alla
kakelugnar. Alla lampor skulle
ställas i ordning. Det var en slags
sörvölja som pringades upp. Det
var förfärligt mycket arbete. Vi
hade förfärligt mycket liggäster.

x pepparkakor, givrar och stjärnor,
och några småkrukor.

Sille pilafkon (dagen före
pilafkon) var det bara stoft.
På brukade mor baka stora
hyortar av pepparkaka. Honnen
var förgyllda med bladguld,
lite på nosen och marken
och så. Det skulle väl ha varit
bochar. När vi var konfirme-
rade fick vi nigen hyort kängla.
Det var ju liksom bekräftelsen
att julen. — Klochan fern
kom de (gästerna?) På skulle
grannen kläs. Vi hade en stor
gran med gott i, små röda
äpplen, choklad karameller,
nötter. Det tog en förfärlig
tid att klä granen. Det skulle
naturligtvis i allmänhet

Da husarna blafte in
pilen satt pa radhusbalkongen
och fanns inte balkongen. Man
niskor promenerade nedanfor
mitt pa dagen. En gang satt
de gill staden och blafte. Det
vackre vidare opposition, att
nasta gang var det pa balkong-
en igen.

Vi lärde aldrig evangelium
på julafton. Det gjorde de flerta.
Smörgåsbordet till midda-
gen var inte så stort. Vi hade
lutfisk och gröt. Vi hade man-
del i gröten, flera mandlar.
Man minnade till gröten. "Den-
na mandel är köpt i en handel"
och nämt stamt. "Denna gröten
är kokt i hö, nu dricker jag
med denna mjö." Det var
modernt ett tag. När de kokte
gröten att ställa den i en lada.
Nå koka de den efter. Efter grö-
ten var det gästrik. — Man
hade lutfisk till Mårten och
alla högtidsaftnar. — Sedan
var det klenor och sylt och

kaffe i salongen.

När vi slutat middagen
bais det ner en västkild höig med
pilkappar till hjärtefolket. Vi
hade aldrig hjärtefolket med nime.
Det hade en del. Men man har
hoit att de sedan sagt, att det
var skorit, när de fick släppa de
grevliga händerna. I sta'n ochra'
fick hjärtefolket pilkappar. Alla
statbarnen fick pilkappar chok-
lad och kakor. - Pilkapparna
kastades vi. Vi hade iim på
denn. Sedan hade vi gottis, te
och södare.

Ill finkorten på pildar-
gen hade vi mycket mat, korv
och allt det där.

Attla var det nite här.
Vi gick i högmässan som vanligt.
Vi hade alltid litet extra.
fräsmorade på påsken. Till
middagen hade vi massor av
mat. Pappa gjorde bål, det var
mycket champagne och rodelavatten.
Vi bar bjöd omkring. Så drack de
brennvin, en herre med en dam.

Julafton och julada
har vi så gott, som vi vill ha
om annandag jul
gömmor mer sitt sul
och säger påga.
gå ut och hälsa
stå nite här och hälsa.
Så sade de på landet.

Fulhögar hade somliga.

Vi lekte nötkor i havarna
och frågade hvar varandra? Vi spr-
lade filipin. De lekar annars
var det blivdbeck och mest dans-
lekar. Det var mest på juldagen.

Mysä.

Först mysä var vi hos någon faster i Malmö. Då var det samma mat som på julafton. Ti ungdommar vakade nite ni det nya året. Till hamnen hade de det mesta. Där sköt de. Där var illumination och litet festligt. Det var varit något om bord. De släppte upp raketer.

Till skolskiftet var det guldspinnst i Peter. Den slutade klockan 12. Det var det ej annars.

Samma folk gjorde mysä-visiter. Då fick man klenor och mer. Det var bara på mysäsdagen man fick det. Sedan fick

Umma
M 154

man nigenhins förmåga gjorde my-
nnisitet av den till förtärligheten.
Landshövdingen hade stor mot-
tagning. Det var de la Gardie
som införde. Det var alla råd-
män, arbetsmän, prästerkap
och dammer, som annars samlades
där.

På rådhuset var det bal
myndigheten. Det var magistra-
ten som ställde i ordning den. Han
var inte ansluten. Man må-
ste ha förklare med sig. Där
fick gå elit, skolflickor.

ACC. N:R M. 11166

:13

Stektonhelgon.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ulin
M 154

I bland kunde stjärn-
gorrar komma upp i husen stek-
tonhelgton. Det var mest folk-
skolebarn. De spring och fick en
slant. Det var ej allmunt med
stjärngorras. De hade stjärna och
toppmåra och mark med
skagg.

Fästlagsmåndag visade bar-
nen sina föräldrar. Fästlagssöndag
samlades björkens. Ritsen skulle
gemmas så att de inte råj dem
och turligt på blåmåndagen skulle
de slå dem. Lomliga gäster blev
förargade. I stället skog de med
rispor. Där kom barn ut ifrån
ställen och sa och bad att få is.
Björkens skulle det vara.

Vi hade fyllda brullar. En-
krasat togs ut och blandades med
socker, mandel och gräddde. Vi åt
dem till äggmjölk. En del hade
mjölk. Flödet skulle man ha
kabelja till fisk poie. Lomliga ha-
de lutfisk. Brullar åt man till
kaffet och sa. Allt folket fick

Umma
M 155

brullar. Gamla fick fis, baren brä.
De var inte fyllde.

Roste till Blåknilla gjorde
i allihet skärtorsdag. Lomliga gjorde
det Blåmanndag. Huggelång och gör-
de saka, bröst och krig, för på.
I skolan klippste de allihet ut i
papper och satte på varandra.

Dagarna i dygnen och veckan
kallades: palmsonsdag, blåmanndag,
vittisdag, skärtorsdag, långfredag,
och mårklördag, skiftlördag, då
gjordes där senil.

Man fick inte slakta och
inte baka den veckan. Där fick
man scitfor.

Påttor var det mycket
vidskeplighet med. - - Hon tog

på sig varst klämnig (lagesman-
nen nämnde namnet. Jag vill min-
nas att det var en glömrina.) Så
sade hon: "Om minna bästa väftar
har vi varit här så länge. Om
kan vi gå till den som släcker
i dymmelveckan."

Ägg at vi påskafön. 8-
gentligen var det inte försam på
påskdagen. Det var ett tydligt ar-
bete att färga äggen. Ibland blev
det fula färger. Man kunde för-
liten grovt färga äggen trädgården,
använda färg från garn.

Alla barn och allt fjän-
sfolk fick se färgade ägg. Vi
sallade ägg. Man hade två pal-
lar och kuddar, över på en filt

Så mullade man äggens inför.
När man knäckte ngt för en an-
nan, fick man det. Ibland när
påskens var sen mullade vi i
sand och tegelsten. Då de mull-
domen och de som var vana, var
med. Men de blev förtta av att
böja sig. Så fick man litet hjälp,
så när de soth hem, hade alla
munnit.

Lomliga knäckte ägg mot
varann. Man stod med var
ett. Den som fick hål på sitt,
förlorade. Det var mycket roligt.

Om man gjorde ett påskägg i
sprig ai så de det blev guld. Ef-
ter tio år blev det barnsten.

De ritade kyrkor på äggen och

namn. Man skrapade med en
lunn kniv.

Majstänger hade de sått myg-
ket på gårdarna. Det var mæla-
de enkla. De stövlade grönt på
tändel.

Förmanen hade majstäng-
er på sina bantställen. De hade
mycket blåklint till mickommas.

Bldar ha ej förkommit.

Namnlagar liades, alltså annat
än Anna och Maria. Till födelserdagar
var det resor. Feser fick man. Det
på vers. När vi var små, var det
barnkalas.

Umma
M. 157

Umma 86

Sup 25